

Toneel in de Champions League

De Champions League begint weer. Vanaf woensdag wordt weer om geld gevoetbald, heel veel geld. Kort na de introductie in 1991/92 duidde Mart Smeets dit toernooi nog wel aan als 'die poenerige competitie', tegenwoordig maakt niemand zich daar meer druk om. Het is geaccepteerd dat clubs hier veel geld verdienen. Bovendien: goed voetbal mag toch wel worden beloond? Toch is er iets vreemds aan de hand met Champions League. Alle clubs zijn gelijk, maar de ene club is wel gelijkjer dan de andere club. De clubs beginnen allemaal met nul punten uit nul wedstrijden, maar daar houdt de gelijkenis wel mee op.

Allereerst is de ene club aan strengere controle van de bond onderhevig dan de andere club. In Nederland hebben we een relatief streng licentiesysteem, en ook in Frankrijk kunnen clubs niet zomaar spelers contracteren als ze daarvoor niet de middelen hebben. In Zuid-Europa liggen de zaken wel anders. Grote en kleine clubs zijn niet in staat om de boeken sluitend te houden. AS Roma mocht deze zomer zelfs helemaal geen spelers meer contracteren vanwege de financiële problemen, een strafmaatregel die overigens door het Hof van Arbitrage voor de Sport (CAS) is opgeschort. Het is voor Nederlandse clubs in elk geval moeilijk concurreren met clubs die geen sluitende begroting hoeven te hebben. De UEFA heeft dit probleem ook in de gaten, en probeert nu een soort Europees licentiesysteem in te voeren. Het is afwachten of dat ook zal leiden tot daadwerkelijke uitsluitingen van Europese competities. Johan Cruyff verwoordde het eens treffend: 'Kunt u zich een Spaanse competitie voorstellen zonder Real Madrid? Nee? Nou, dan is het probleem dus opgelost'.

Zelfs als alle deelnemers aan de Champions League onder hetzelfde licentiesysteem zouden vallen, is het nog steeds lastig voor Nederlandse clubs om mee te doen. Wie wint, verdient de hoofdprijs, niet? In veel sporten is dat het geval, maar niet in het voetbal. De grootste inkomstenbron van het Champions league toernooi is de opbrengsten van de verkoop van uitzendrechten. De UEFA eist 25% van die rechten op, de overige 75% wordt verdeeld onder de deelnemende clubs. Van die 75% wordt de helft uitgekeerd aan de hand van de prestatie van de clubs. De andere helft, de zogenaamde 'market pool' wordt verdeeld aan de hand van het aantal kijkers dat een club genereert. Hier hebben 'kleine' landen een natuurlijk nadeel: hoe goed hun teams het ook doen, ze verdienen altijd minder dan teams uit 'grote' landen die het net zo goed doen. Sterker nog, vorig seizoen heeft PSV ongeveer EUR 15,5 miljoen overgehouden aan de Champions League, en dat is slechts een miljoen euro meer dan Valencia, dat de poulewedstrijden niet overleefde. AC Milan, iets beter (of gelukkiger) dan PSV, verdiende zo'n EUR 26,2 miljoen. In de lijst van verdieners in de Champions League van het vorige seizoen staat halve finalist PSV slechts op een tiende plaats. Op deze wijze wordt de Champions League een soort toneelspel, waarbij de opbrengst op korte termijn slechts beperkt afhankelijk is van de prestatie. Voor aantrekkelijke sport, heb je goede tegenstanders nodig, en dat moet de UEFA niet vergeten!

Ruud H. Koning is hoogleraar sporteconomie aan de Rijksuniversiteit Groningen